

Zakboekje voor de burgemeester

Handleiding en good practices voor de
organisatie van een eigen Lokale
Integrale Veiligheidscel (LIVC)

Zakboekje voor de burgemeester
Handleiding en good practices voor de organisatie van een eigen Lokale
Integrale Veiligheidscel (LIVC)

Voorwoord

Deel 1: Inleiding

Deel 2: Partners

Deel 3: Opbouw en organisatie

Deel 4: Communicatie en informatie-uitwisseling

Deel 5: Tips en tricks

Deel 6: Ondersteuning door Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken

Deel 7: Ondersteunende initiatieven

Auteurs

Emmelie Callewaert

Roy Sanders

Alexander Swaelens

Ontwerp

Emmelie Callewaert

Roy Sanders

Alexander Swaelens

Met de steun van

Gouverneur Carl Decaluwé – provincie West-Vlaanderen

Katholieke Hogeschool VIVES Kortrijk - Departement Sociaal Agogisch Werk

Voorwoord

Beste burgemeester

Als gouverneur zie ik toe op de handhaving van de openbare orde en veiligheid binnen de provincie West-Vlaanderen. Veiligheid blijft mijn grootste prioriteit, zeker in het huidige klimaat van terroristische dreiging waarmee we ook binnen onze provincie geconfronteerd worden.

De algemene bezorgdheid over de garantie op veiligheid, die continu onder de oppervlakte van onze samenleving sluimert, wordt almaar groter. De invloed die dit heeft op het dagelijks handelen, handhaven en besturen ook.

Ook het fenomeen radicalisme is hierbij een constante aanwezige. Iets wat vroeger niet meteen een prioritaire plaats in het beleid kreeg, veel vragen doet rijzen en waar men weinig vat op heeft. Wat is radicalisme precies en hoe moeten we dit aanpakken? Wie is vatbaar om te radicaliseren en hoe kunnen signalen van radicalisering worden opgemerkt? De vele onduidelijkheden en niet goed weten welke partners hierbij te betrekken kan een efficiënte en effectieve aanpak hypothekeken.

Een pasklare oplossing om radicaliserende of geradicaliseerde personen aan te pakken is niet voorhanden. Het bundelen van kennis en capaciteit en zorgen voor een goede informatie – uitwisseling op preventief, politieel en bestuurlijk vlak binnen een Lokale Integrale Veiligheidscel (LIVC) kan hier een antwoord bieden.

Binnen de LIVC kan een integrale en geïntegreerde samenwerking tussen overheden, diensten en andere partners verzekerd worden. Een continue informatie – uitwisseling en verhoogde alertheid bij alle betrokkenen zal bijdragen tot een beter wederzijds begrip van elkaars noden en behoeften. Ook kunnen lokale accenten, eigen aan de lokale context, gelegd worden om de aanpak van radicalisme vorm te geven.

U, als lokale overheid, speelt hier een sleutelrol in. Op uw initiatief worden alle partners rond de tafel gebracht en eventuele drempels of barrières

weggewerkt. Geen enkele stad of gemeente is te klein om een LIVC te hebben, noch kan de aanpak van radicalisme enkel als verantwoordelijkheid van de lokale politie beschouwd worden. Het is ook niet omdat een stad of gemeente nog niet getroffen werd door het fenomeen dat de problematiek daar onbestaande is. Radicalisering kent, net zoals criminaliteit of andere fenomenen, geen grenzen...

Ik hoop dat u met dit Zakboekje een leidraad bij de hand heeft om ook binnen uw stad of gemeente, of eventueel in samenwerking met naburige steden en gemeenten, een Lokale Integrale Veiligheidscel op te starten. De aanpak van radicalisme verdient ook binnen uw beleid een plaats en daar kan dit de opstart van zijn. Ik wens er u en alle partners alvast alle succes mee!

Carl Decaluwé
Gouverneur van West-Vlaanderen

Inleiding

Beste burgemeester,

De aanslagen in Parijs van 13 november 2015, de aanslagen op de luchthaven van Zaventem en in de Brusselse metro van 22 maart 2016 zijn een zwarte bladzijde in de Europese geschiedenis van de 21ste eeuw. Meer dan ooit wordt duidelijk dat gewelddadig extremisme en meer bepaald terrorisme niet langer een buitenlands probleem is.

Niet alleen op het Europees of het federaal niveau of op het niveau van de gemeenschappen en de gewesten moet er actie worden ondernomen. De lokale overheden worden steeds meer verantwoordelijk gesteld om op lokaal niveau de radicaliseringsproblematiek aan te pakken.

De omzendbrief van 21 augustus 2015 van de minister van Binnenlandse Zaken Jan Jambon en de minister van Justitie Koen Geens betreffende de informatie-uitwisseling rond en de opvolging van de Foreign Terrorist Fighters afkomstig uit België en de daarbij horende verklarende nota van 18 september 2015 stelt dat er op het lokaal niveau, op initiatief van de burgemeester, een Lokale Integrale Veiligheidscel (LIVC) moet worden georganiseerd. Deze LIVC brengt de lokale partners en actoren samen, zodat er informatie-uitwisseling tussen hen kan plaatsvinden betreffende de radicaliseringsproblematiek.

Over de concrete uitwerking van de LIVC wordt in de omzendbrief, noch in de verklarende nota iets gezegd. Daarom werd dit zakboekje met handige tips en good practices ontwikkeld. Dit boekje werd samengesteld op basis van interviews met verschillende actoren en partners die betrokken zijn bij de radicaliseringsproblematiek en verantwoordelijken van lokale actieplannen over gans Vlaanderen. Deze personen hebben allemaal al enige ervaring met de aanpak op lokaal niveau van de radicaliseringsproblematiek of met het organiseren van een LIVC.

Naast een uitgebreide weergave van de partners en actoren die bij de LIVC kunnen betrokken worden en de opbouw en organisatie van dit overlegorgaan, worden enkele mogelijkheden op het gebied van communicatie en informatie-uitwisseling meegegeven. Tot slot vindt u in het laatste deel enkele handige tips en tricks die voor een goede werking van de LIVC in acht kunnen worden genomen.

Dit boekje is zeker geen voorgeschreven wet van hoe de LIVC idealiter moet georganiseerd worden. Het is enkel een leidraad die weergeeft wat de mogelijkheden op lokaal vlak zijn. De werking, structuur en de eigenheid van elke gemeente of stad is verschillend en uiteraard dient ook daar rekening mee gehouden te worden.

Samen met u hopen we dat dit zakboekje een inspiratiebron voor u kan zijn om een succesvolle Lokale Integrale Veiligheidscel te organiseren!

Veel succes,

Vanwege de auteurs

Partners

Een Lokale Integrale Veiligheidscel organiseren doe je niet alleen. Naast de lokale overheden zijn heel wat lokale sociale partners en andere actoren betrokken bij het probleem van radicalisering.

Lokale partners

Het belang van die lokale sociale partners mag niet onderschat worden. In eerste instantie worden signalen van radicalisering bij hen opgemerkt. Dit biedt de sociale partners kansen om misschien zelf aan de slag te gaan met de betrokkene. Zo kan deze persoon opnieuw aansluiting vinden bij de samenleving en kan het radicaliseringsproces gecounterd worden. Met volgende partners kan op het lokaal niveau worden samengewerkt:

- De lokale ambtenaar die belast is met het dossier radicalisering
- De lokale afdeling van het OCMW

- De lokale afdeling van het Algemeen Centrum Welzijnswerk (CAW) en het Jongeren Advies Centrum (JAC)

- De jeugddienst van de stad
- De lokale sportverenigingen
- De lokale culturele verenigingen

- Het onderwijs (lagere, en middelbare scholen en eventueel hogescholen en/of universiteiten)
- Het Centrum voor Leerlingenbegeleiding (CLB)

- De lokale moslimgemeenschap
- Buurt- of straathoekwerkers/eerstelijns werkers
- Justitieassistenten
- De lokale politie

- Andere lokale vzw's of verenigingen
-

Deze lijst van partners is niet eindig. De vaakst voorkomende partners op het lokaal niveau worden hier als richtlijn opgesomd. De keuze om een partner al dan niet te betrekken bij de LIVC is volledig vrij. De beslissing om naast de sociaal-preventieve partners ook de repressieve partners op te nemen, is eveneens vrij en hangt af van de verschillende visies van de betrokken partijen.

Rol van de lokale partners¹

Rol van de burgemeester

De burgemeester neemt het initiatief bij het oprichten van een LIVC, en is finaal verantwoordelijk voor de goede werking ervan. De primaire rol van de burgemeester is het tot stand brengen van een vertrouwensrelatie tussen alle actoren die een rol spelen binnen de LIVC. Dit kan door zich achter het project te scharen en daarmee ook duidelijk te maken dat samenwerking door hem/haar wordt gepromoot, waardoor alle actoren die onder zijn/haar verantwoordelijkheid vallen zich gesteund voelen in hun engagement binnen de LIVC.

Rol van de sociale actoren (schoolgemeenschappen, CLB's, sociale dienst van de OCMW's, ziekenhuizen, bemiddelingsdiensten, begeleidingsdiensten voor minderjarigen, VDAB en werkwinkels, CAW's, ...).

De sociale actoren spelen een belangrijke rol in de individuele opvolging van de casussen die worden besproken binnen de LIVC. Dit kan gaan van begeleiding in een zoektocht naar werk of een opleiding, tot psychische begeleiding of gezinsondersteuning.

Ook vroeg-detectie behoort tot het takenpakket van de sociale actoren. Wanneer het vertrouwen binnen een LIVC dermate opgebouwd is, kunnen er vanuit de sociale sector casussen aangeleverd worden die kunnen besproken worden binnen de LIVC. Nodeloos te stellen dat wanneer binnen de LIVC -gezamenlijk- beslist wordt dat er onvoldoende elementen zijn om een bepaalde casus verder op te volgen, dit door elke partner gerespecteerd wordt. Dit is een vertrouwenskwestie: vertrouwen wordt langzaam opgebouwd maar gaat snel weer verloren, er dient omzichtig mee omgesprongen te worden.

¹ Aanvulling 6/04/2017 – Rol van de lokale partners

Er kan ook een ‘signaleringsoverleg’ georganiseerd worden met louter sociale partners buiten de werking van een LIVC om. Dit soort overleg kan dienen om te beslissen of het werkelijk om een signaal van deviant gedrag of radicalisering gaat en hoe het signaal opgevolgd kan worden. Signalen die geen dreiging inhouden kunnen gedeeld en geduid worden vanuit een hulpverlenende context en een cliëntgericht handelen. In principe wordt aangeraden om het signaal op te volgen en aan te pakken daar waar het zich voordoet. Als er bijvoorbeeld een signaal gegeven wordt door een school kan men het best daar opvolgen. Afhankelijk van het signaal en de reeds bestaande contacten en vertrouwensfiguren van het gezin kunnen echter verschillende partners - zoals OCMW’s, jeugdwerkers, CLB’s of straathoekwerkers, lokale imams, leerkrachten - worden uitgenodigd om te bekijken of er nog signalen zijn en te beslissen hoe en door wie dit opgevolgd kan worden. Er kan samen worden beslist of een persoonsgericht casuoverleg opgestart moet worden en of het signaal een dreiging inhoudt en opgenomen dient te worden in de LIVC. Via de korpschef of de information officer² kunnen signalen dus doorstromen vanuit sociaal overleg naar de LIVC wanneer er een dreiging is of er nood is aan een veiligheidsaspect binnen de aanpak. Op dezelfde manier kunnen via de korpschef of de information officer signalen uit de Lokale Task Force (LTF)³ doorstromen naar de LIVC wanneer er nood is aan een sociaal luik binnen de aanpak.

Vanuit een dreigingsevaluatie door de Lokale Task Force kunnen binnen de LIVC ook casussen voorgelegd worden aan de sociale actoren, om verder besproken te worden.

² Functie ingevoerd door de omzendbrief van 21-08-2015 van de Minister van Binnenlandse Zaken en van de Minister van Justitie betreffende de informatieuitwisseling rond en de opvolging van de Foreign Terrorist Fighters afkomstig uit België.

³ De Lokale Task Force (LTF) wordt voorzien in het Actieplan Radicalisme (Plan R). De LTF bestaat uit een strategische en een operationele component. In het Plan R zijn ook de doelstellingen en opdrachten van de LTF opgenomen. Meer hierover in ‘Opbouw van de LIVC’.

Betreffende de schoolgemeenschappen en ziekenhuizen: in de praktijk is het dikwijls onmogelijk allen te laten zetelen binnen de operationele tafel van een LIVC. Wanneer het gaat over case-management en er bijvoorbeeld meerdere scholen op significante wijze geconfronteerd worden met de problematiek, kan er een school-preventiemedewerker aangesteld worden die als primair aanspreekpunt geldt voor de hele schoolgemeenschap op het grondgebied. Hierin kan een rol voor de CLB's weggelegd zijn. Deze preventiemedewerker staat dan in rechtstreeks contact met de information officer, en kan namens de hele schoolgemeenschap in de LIVC zetelen .

Rol van de lokale politie, de korpschef en de information officer binnen de lokale politie

De lokale politie stelt de aan- of afwezigheid van FTF's vast, verricht buurtonderzoeken, volgt de bestuurlijke maatregelen op,...

Vanuit de lokale politie wordt eveneens de link met de Lokale Task Force (LTF) gegarandeerd. Vanuit een dreigingsevaluatie door de LTF kunnen binnen de LIVC ook casussen voorgelegd worden aan de sociale actoren, om verder besproken te worden.

De korpschef is niet de aangewezen persoon om een operationele tafel of een caseteam binnen een LIVC voor te zitten. Dit zou de werking van de operationele tafel of het caseteam al te sterk in de hoek van het politionele kaderen, wat de noodzakelijke vertrouwensband tussen de sociale actoren en de lokale politie niet ten goede zou komen.

De information officer dient als primair aanspreekpunt voor de sociale actoren zoals schoolgemeenschappen, ziekenhuizen, OCMW's, alsook lokale administraties,... We denken hierbij vooral aan situaties van vroeg-detectie. Elke politiezone of gemeente kan hier zelf de invulling aan geven die ze verkiest. Het is de korpschef die in functie van persoonlijkheid en competenties van zijn personeelsleden de functie van information-officer aan een (beperkt) aantal personen toebedeeld. Daarmee kan ook de

continuïteit van het gebeuren worden gegarandeerd. Wordt deze functie waargenomen door één persoon of wordt deze functie door een dienst waargenomen? Belangrijk is dat de functionaliteit bewaard blijft. Degene die de rol van information officer waarneemt binnen de LIVC dient echter wel een duidelijk mandaat te hebben. De information officer heeft de eindverantwoordelijkheid waar het gaat over vroeg-detectie en melding vanuit de sociale sector naar de LIVC toe.

Rol van de lokale administratie (dienst bevolking, jeugd, onderwijs, sociale dienst van het OCMW, VDAB en werkwinkels, ...).

Vaststelling van aan- of afwezigheid van FTF's, uitvoering/opvolging van bepaalde bestuurlijke maatregelen, ...

Ook vroeg-detectie behoort tot het takenpakket, en voor sommige actoren het uitstippelen van een begeleidingstraject. Hier dienen dezelfde opmerkingen inzake vertrouwelijkheid in acht genomen te worden als bij de sociale actoren.

Niet elke lokale administratie dient vertegenwoordigd te zijn in de LIVC, dit zou het geheel onwerkbaar maken. De information officer of een preventiemedewerker kunnen hier als intermediair optreden.

Rol van de lokale preventiediensten

Indien een preventiemedewerker hiertoe aangesteld is kan deze dienen als aanspreekpunt vanuit de schoolgemeenschappen en stadsdiensten (ziekenhuizen, OCMW, lokale administratie, ...). We denken hierbij in eerste instantie aan vroeg-detectie. Dit echter steeds in nauwe samenspraak met de information officer. Hierover dienen duidelijke werkafspraken gemaakt te worden, zodat opvolging te allen tijde verzekerd is, en er voor de sociale partners geen onduidelijkheid mogelijk is wat betreft de taakverdeling en verantwoordelijkheden. De facto heeft de information officer de

eindverantwoordelijkheid voor wat betreft melding vanuit de sociale sector naar de LIVC toe.

Een preventiemedewerker kan, in opdracht van de burgemeester, de feitelijke trekker zijn van de operationele tafel of een caseteam van een LIVC. Het feit dat een preventiemedewerker niet over een politieel profiel beschikt kan de brug naar de sociale actoren vergemakkelijken.

Vorming, training en opleiding

Naast deze lokale partners kan er, indien daar nood aan is, beroep worden gedaan op vzw's die voorzien in opleidingen en trainingen voor de lokale sociale partners. Deze opleidingen dienen bijvoorbeeld om te leren hoe je moet omgaan met radicaliserende jongeren of hoe je signalen van radicalisering kan herkennen.

- Vzw Arktos met project 'Bounce'

'Bounce' bevat drie tools die complementair ten opzichte van elkaar zijn. De eerste tool, 'Bounce Young', is een trainingstool die jongeren hun veerkracht gaat aansterken. 'Bounce Along' is een tool die ontwikkeld werd voor ouders en eerstelijns werkers. 'Bounce Along' gaat zich hoofdzakelijk concentreren op de bewustmaking. De derde tool 'Bounce Up' is een programma om de trainers te gaan trainen. Doelgroepen voor deze tool zijn begeleiders en (eerstelijns)hulpverleners.

Meer info? www.arktos.be

Contact? Vormingscentrum West-Vlaanderen: Sara Vervacke (svervacke@arktos.be) // tel. 059 70 10 14

Vzw Motief

Deze vzw biedt vorming aan voor personeelsleden, vrijwilligers en beleidsmedewerkers van diensten en organisaties die kunnen geconfronteerd worden met levensbeschouwelijke diversiteit. Hoofdzakelijk concentreert deze vzw zich op hulpverleners en personeelsleden uit het jeugdwerk, de welzijnssector en het onderwijs.

Meer info? www.motief.org

Contact? info@motief.org

CEAPIRE

CEAPIRE of het 'Centrum van Expertise en Advies inzake Preventie en Interventie met betrekking tot Radicalisme en Extremisme', bestaat uit een jong volwassen team van Vlaamse moslimjongeren die vertegenwoordigd zijn in diverse domeinen zoals het onderwijs, het verenigingsleven en het sociaal-maatschappelijk werk. Zij fungeren als een soort aanspreekpunt voor radicaliserende jongeren en risicogroepen. De leden van CEAPIRE bieden ondersteuning en vakkundig advies, ondernemen actieve en preventieve maatregelen, doen aan interventie en bieden doelgerichte workshops en trainingen op maat aan. Hun expertise, kennis en ervaring wordt aangeboden aan zowel professionelen als particulieren.

Meer info? www.ceapire.be

Contact? www.ceapire.be/cp/index.php/contact

Vzw Uit de Marge

'Uit de Marge' is een Steunpunt voor jeugdwerk en jeugdbeleid dat zich vooral zal toeleggen op het werken met kinderen en jongeren uit maatschappelijk kwetsbare situaties. Deze vzw ijvert voor de rechten van kwetsbare kinderen en jongeren. 'Uit de Marge' gaat het jeugdbeleid gaan beïnvloeden en het jeugdwerk gaan ondersteunen in hun diversiteitsbeleid. Er zijn een honderdtal werkingen in Vlaanderen die zich inzetten voor het lot van kwetsbare kinderen en jongeren. 'Uit de Marge' organiseert vormingen, opleidingen, methodieken, cursussen, advies, begeleiding en vorming op maat voor de jeugdwerker.

Meer info? www.uitdemarge.be

Contact? info@uitdemarge.be

Elk van deze vzw's heeft zijn eigen specialisatie. Voor steden en gemeenten die pas beginnen met de aanpak van radicalisering kan een opleiding van de sociale partners bij een van bovenstaande organisaties een meerwaarde zijn.

TIP

Soms is het inschakelen van dergelijke vzw's niet echt mogelijk vanwege de redelijk hoge kostprijzen. Wenst u als gemeente of stad toch gebruik te maken van de expertise van deze vzw's, maar beschikt u niet over de nodige middelen? Dan kan er bijvoorbeeld geopteerd worden om samen met naburige steden en gemeenten in de opleidingen, vormingen of trainingen te investeren.

Als gemeente of stad kan u er bewust voor kiezen om selectief te werk te gaan en slechts enkele personen de opleiding te laten volgen. De personen die geselecteerd werden om een opleiding te volgen, kunnen na hun vorming wat ze geleerd hebben overbrengen op hun collega's binnen de eigen interne dienst of organisatie.

Opbouw en organisatie

Steden en gemeenten hebben een ruime keuze aan lokale partners die ze kunnen betrekken bij hun eigen LIVC. De partners op de hoogte brengen van de oprichting van een LIVC is noodzakelijk. Door de actoren er vanaf het begin bij te betrekken, zal de neiging om mee te werken aan dit overlegorgaan mogelijks groter zijn. Participerende communicatie kan hierbij helpen.

Participatiestrategie

In een eerste fase kunnen alle partners die mogelijks deel kunnen uitmaken van het LIVC geïnventariseerd worden. Daarbij moet worden nagegaan wie kan worden betrokken en welke functie deze mogelijke partner zal of kan krijgen. Bij iedere partner of actor hoort een participatieniveau. Er zijn actoren die meewerken, meedenken en 'meeweten'. De meewerkende actoren werken, zoals de term doet veronderstellen, effectief mee aan het beleid. De meedenkende actoren hebben een inhoudelijke inbreng. De 'meewetende' actoren daarentegen moeten enkel en alleen op de hoogte blijven en hebben (voorlopig) geen actieve rol.

Ter bevordering van de participatie kan worden gestart met een overleg waarin het globaal traject wordt toegelicht. Een startvergadering waarop alle partners worden uitgenodigd en geïnformeerd over de bedoeling en het opzet van het LIVC behoort tot één van de mogelijkheden.

Daarna kan overgegaan worden tot het eigenlijke plannen van de participatie. Daarbij wordt gestart met het vaststellen van de inhoudelijke en procesmatige kaders. Intern worden het best afspraken gemaakt tussen de partners over de uitkomst van het proces. Het proces wordt ook zoveel mogelijk flexibel gehouden. Dit is nodig om de participatie te kunnen

behouden. Daarnaast wordt bepaald welke communicatiemiddelen wanneer worden ingezet. Om te voorkomen dat door de grote hoeveelheid aan partners de focus wordt verloren, is het belangrijk van in het begin zicht te hebben op ieders aandeel, taak en belangen.

Bron: Michels, W. (2013). *Communicatiestrategie*. Groningen: Noordhoff Uitgevers.

Opbouw van de LIVC

Qua opbouw van dit lokaal overlegorgaan zijn er verschillende mogelijkheden. Het komt erop aan om als lokaal bestuur uit te maken welke werkwijze voor u en de betrokken partners het efficiëntst en gemakkelijkst werkt. Hieronder vindt u enkele mogelijkheden hoe uw eigen Lokale Integrale Veiligheidscel eruit kan zien.

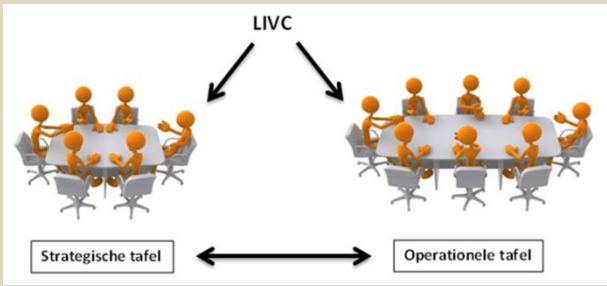
Mogelijkheid 1: Een geïntegreerde Lokale Integrale Veiligheidscel

Dit overlegorgaan is het meest geschikt voor kleine steden en gemeenten die eerder over weinig sociale instanties of partners beschikken. Door de kleinschaligheid is het mogelijk om met één vertegenwoordiger van alle partners aan tafel te gaan zitten om informatie uit te wisselen. Wanneer de omvang van het probleem van radicalisering niet dusdanig groot is, kan

dergelijke opstelling efficiënt en werkzaam zijn. De cases worden binnen deze overlegstructuur besproken en behandeld.

Mogelijkheid 2: Een Lokale Integrale Veiligheidscel met een Strategische tafel en een Operationele tafel⁴

Strategische tafel

Dit orgaan heeft als vaste deelnemers de burgemeester(s) en de korpschef, eventueel aangevuld met de gemeentesecretaris (als vertegenwoordiger van de gemeentelijke diensten). Ook de gerechtelijke instanties kunnen binnen deze tafel betrokken worden.

De strategische tafel bepaalt de lokale beleidslijnen en -prioriteiten omtrent de samenwerking tussen de stads- en overheidsdiensten in permanente afstemming met de lokale taskforce (LTF).

Ze staat in voor het interpreteren en bespreken van richtlijnen, aanbevelingen of wetgeving vanuit de gemeenschappen, gewesten of het federale niveau. Indien nodig stelt ze instructies op voor een eventuele implementatie.

⁴ Aanvulling 7/04/2017

De strategische tafel zorgt tevens voor het regisseren en coördineren van het operationeel niveau.

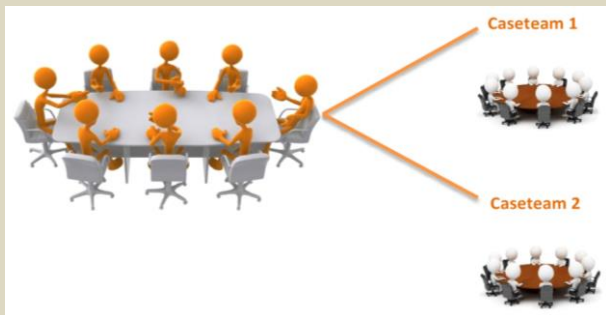
Operationele tafel

De operationele tafel staat in voor het casemanagement:

- het bepalen en verdelen van de verschillende taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van elke maatschappelijke actor met wederzijds respect voor ieders doelgebied en bijhorend wettelijk kader;
- het ontwikkelen van proactieve, preventieve, curatieve en reactieve gestandaardiseerde scenario's inzake trajectopvolging van casussen en dit per doelgroep;
- het ontwikkelen van duidelijke werkafspraken inzake dossieraanmelding (casus), dossiervorming, dossierweging, dossieraanpak, dossierevaluatie en –afsluiting;
- het ontwikkelen van duidelijke samenwerkingsafspraken omtrent relevante informatieverzameling, tijdige informatiedeling en transparante informatieverrijking tussen de lokale politionele, administratieve en sociale diensten;
- vanuit de sociale actoren via een vlaggensysteem (zie lager) afoetsen of een bepaalde casus verdere aandacht behoeft;
- samenvoegen van alle informatie vanuit elke partner betreffende een welbepaalde casus, indien dit nodig geacht wordt;
- bepalen van de aard van opvolging: sociale sector, politie, of gemengd;

- opvolging van de eerder afgesproken en genomen maatregelen per partner per casus.

Mogelijkheid 3: Een Lokale Integrale Veiligheidscel met aparte caseteams

Dit overlegorgaan bestaat uit één hoofdorgaan en enkele sub-organen. De Lokale Integrale Veiligheidscel dient hier als plaats waar de informatie vanuit verschillende hoeken aangebracht kan worden. Niet alle sociale partners die in de stad of gemeente aanwezig zijn en betrokken kunnen worden bij de aanpak van de radicaliseringsproblematiek zetelen in het hoofdorgaan. Er wordt een selectie gemaakt om het geheel werkbaar te houden.

Nadat in het hoofdorgaan beslist werd om een case verder op te volgen, wordt een case-team opgezet met de partners die voor deze case relevant zijn. Stel dat een radicaliserende of geradicaliseerde persoon lid is van een voetbalclub, dan wordt deze club bij het aanpakken van deze case betrokken. Het voordeel van dergelijke werkwijze is dat enkel en alleen de hoogst noodzakelijke partners op de hoogte worden gesteld en met de zaak bezig zijn.

Deze opbouw van het overlegorgaan is in grotere steden en gemeenten efficiënter en werkbaarder dan de eerste mogelijkheid. Anderzijds is het werken met caseteams een voorbeeld van een aanpak op maat van de cliënt. In grotere steden en gemeenten kan op deze manier toch doelgericht aan de slag worden gegaan. Plaatsen waar de problematiek beduidend groter is, werken beter met deze methode.

Mogelijkheid 4: Zonale Lokale Integrale Veiligheidscel (met caseteams)

Een Lokale Integrale Veiligheidscel kan ook op zonaal niveau worden georganiseerd. Vooral voor kleine steden en gemeenten waar de problematiek in mindere mate speelt kan organisatie op zonaal niveau voordelig zijn. Voor kleine meergemeentezones is een zonale LIVC een goede manier om een globaal overzicht te kunnen behouden op de problematiek en dit over de grenzen van de steden en gemeenten heen. Bovendien is het wat betreft de informatie-uitwisseling en communicatie met de politiediensten een goede manier om ook hen de zaken makkelijker te laten opvolgen.

Naast de zonale LIVC kan ook al dan niet gewerkt worden met caseteams waar afzonderlijke cases door de relevante partners verder kunnen behandeld worden. Voor grote politiezones is de zonale LIVC eerder af te

raden, omdat de grootschaligheid voor verminderde werkbaarheid en verminderde efficiëntie kan zorgen. Daarnaast kunnen de prioriteiten per gemeente of stad té sterk verschillen, waardoor het niet opportuun is om via een zonale organisatie van de LIVC te werken.

Organisatie van de LIVC

Nadat een keuze werd gemaakt over de vorm van de Lokale Integrale Veiligheidscel is het noodzakelijk om stil te staan bij de praktische organisatie ervan. Volgende checklist geeft enkele aandachtspunten weer die in acht kunnen worden genomen:

- locatie
- frequentie overlegmomenten (wekelijks, maandelijks)
- uitnodigen partners
- aanwezigheidsregister
- agendabepaling
- taakverdeling (voorzitter, verslaggever)
- verslag
- huisreglement (zie communicatie en informatie-uitwisseling)
- ...

De praktische organisatie zal uiteraard per gemeente of stad verschillend zijn. Niettemin is het maken van praktische en organisatorische afspraken essentieel om een goede, efficiënte werking en de volledige en blijvende medewerking van alle partners te kunnen bewerkstelligen.

Communicatie en informatie-uitwisseling

Communicatie en informatie-uitwisseling zijn veruit de belangrijkste doelstellingen van de Lokale Integrale Veiligheidscel. Maar hoe moet die communicatie nu praktisch verlopen? Hoe kunnen signalen worden geïnventariseerd? Welke informatie kunnen en/of willen de partners wel of niet delen met de andere leden van de LIVC? Hoe zit het met het beroepsgeheim? Om aan deze vragen tegemoet te komen kunt u als gemeente of stad gebruik maken van verschillende tools.

Huisreglement

Een eerste hulpmiddel dat ervoor kan zorgen dat de partners zich vertrouwd voelen met de andere leden van de Lokale Integrale Veiligheidscel kan een huisreglement zijn. In dergelijk reglement worden afspraken vastgelegd over hoe de informatieflex en communicatie tussen de leden van de LIVC dient te verlopen. Deze afspraken geven de sociale partners een houvast dat de informatie die zij meedelen niet verkeerdelijk zal gebruikt worden. Gevoelige informatie is niet gemakkelijk om te delen met anderen. De belangen van de cliënt mogen in geen geval geschonden worden.

Onderstaand voorbeeld geeft aan hoe een huisreglement van de LIVC kan uitgewerkt worden (gebaseerd op het huishoudelijk reglement van de LIVC van de stad Mechelen):

Hoofdstuk 1: Algemeen

In dit hoofdstuk wordt aangegeven waarop het huishoudelijk reglement steunt, bijvoorbeeld dat te allen tijde rekening dient gehouden te worden met de omzendbrief van 21 augustus 2015 en de verklarende nota van 18 september 2015, maar tevens met de eigen lokale actieplannen of beleidsplannen.

Hoofdstuk 2: Samenstelling en werking

Het tweede hoofdstuk schenkt aandacht aan wie in de LIVC zal zetelen en hoe de LIVC zal functioneren. De functies van de vertegenwoordigers kunnen in dit onderdeel worden opgenomen. Om een goede verstandhouding te bewaren is het aangewezen om een paragraaf te voorzien die het uitnodigen van andere leden toelaat en/of beperkt. Deze clause zorgt voor beweegruimte binnen de LIVC. Experten die geen deel uitmaken van de LIVC kunnen op die manier toch bijkomend uitgenodigd worden indien opportuun voor een bepaalde case.

Hoofdstuk 3: Plaats en datum van de vergadering

Dit hoofdstuk geeft kort aan waar de vergaderingen van de LIVC doorgaan en wanneer. Exacte data hoeven niet gegeven te worden, maar er kan wel een indicatie van de frequentie van de vergaderingen meegedeeld worden. Vergaderingen kunnen wekelijks, maandelijks of zelfs jaarlijks, naargelang de omvang van de problematiek, georganiseerd worden.

Hoofdstuk 4: Notulen en verslaggeving

Het is noodzakelijk dat er afspraken worden gemaakt over notulen en verslaggeving. Wordt er in een verslag voorzien of kan dat niet omdat de informatie te gevoelig is?

Tijdens de vergaderingen van de LIVC moet duidelijk gemaakt worden wanneer iets in het verslag mag komen en wanneer niet. Deze maatregel dient opnieuw om het vertrouwen van de aanwezige partners niet te beschamen.

Daarnaast dient aangegeven te worden wie de verslaggeving op zich neemt en welke basiselementen dit verslag moet bevatten, bijvoorbeeld:

- de dagorde;
- de naam van de aanwezige en van de al of niet met kennisgeving afwezige leden;
- de naam en hoedanigheid van de aanwezige losse leden;
- de behandelde punten en een beknopte uiteenzetting van de bespreking ervan;
-

Bovenstaande punten zijn slechts een indicatie van wat een basisverslag van een LIVC kan bevatten. Uiteraard kan dit naar eigen behoeven verder uitgewerkt worden.

Hoofdstuk 5: Informatiehuishouding

In dit hoofdstuk is het noodzakelijk dat alle elementen betreffende informatie-uitwisseling en communicatie, waar de partners veel belang aan hechten, worden opgenomen. Duidelijke afspraken met betrekking tot de informatiehuishouding waar in het bijzonder veel aandacht wordt besteed aan wederzijds respect en vertrouwelijkheid is noodzakelijk voor een goede werking.

In de eerste plaats moet de vertrouwelijkheid worden gegarandeerd. De informatie die op de LIVC wordt besproken kan bijvoorbeeld enkel met de toestemming van de aanbrenge partner worden geregistreerd en geëxploreerd. Hier omtrent moeten duidelijke afspraken worden gemaakt. In het kader van het beroepsgeheim is dat geen overbodige luxe (zie infra).

In het huisreglement vaststellen wanneer de repressieve partners worden ingeschakeld is essentieel, zodat er niet naast elkaar gewerkt wordt, maar met elkaar.

De hoofdstukken kunnen volgens de eigen noden en behoeften van de partners uitgebreid en aangevuld worden. Hoe ruim of beknopt het huishoudelijk reglement wordt opgesteld, is uw eigen keuze. Belangrijk is dat de wijze van het vastleggen van het reglement past bij uw visie en lokale aanpak.

Melding van signalen

Naast een huishoudelijk reglement kan ook in een methode voorzien worden om signalen te melden. Daarbij moet niet alleen aandacht geschonken worden aan het soort communicatiemiddel, maar ook aan de bekendheid van het communicatiemiddel. Het is belangrijk dat de partners weten waar en hoe ze iets kunnen melden. Publiciteit over het informatiekanaal dat de partners kunnen raadplegen is onontbeerlijk.

Verder moet er rekening gehouden worden met het feit dat een melding zo laagdrempelig mogelijk moet kunnen gebeuren. De partners mogen niet geremd worden doordat de procedure te complex is. Een eenvoudige methode voorzien, is de boodschap.

Aanmeldingsformulier

In eerste instantie kan er beroep worden gedaan op een formulier dat kan worden ingevuld en gepost worden in een centraal meldpunt. Dit formulier kan volgende zaken bevatten:

- contactgegevens van de aanmelder
- signalen die werden opgevangen.

Deze basiszaken laten de ontvangers van de melding toe om contact op te nemen met de melder en de zaak verder uit te

diepen in een persoonlijk gesprek. De anonimiteit van de persoon waarover de melding gaat, wordt niet geschonden aangezien pas in een later gesprek wordt aangegeven over wie het concreet gaat.

E-mailadres

Anderzijds kan er een mogelijkheid worden voorzien dat de melding kan plaatsvinden via e-mail. Dit is eveneens een laagdrempelige manier om in contact te treden met de hulpverlening. Een centraal e-mailadres waar de melder in alle discretie een signaal kan doorgeven, zorgt ervoor dat de vertrouwelijkheid niet geschonden wordt.

Infolijn/telefonisch contact

Een andere manier om contact te maken en een melding te doen is een soort infolijn of telefoonnummer waar de bezorgdheden kunnen worden meegedeeld aan een centraal meldpunt. Telefonisch contact is persoonlijker dan bijvoorbeeld het aanmeldingsformulier.

Elk van deze meldsystemen heeft zijn voor- en nadelen. Het is noodzakelijk dat u als gemeente of stad bij de partners nagaat hoe zij het liefst de bevoegde instanties op de hoogte brengen van signalen van radicalisering. Het aanbieden van meerdere kanalen om een melding te verrichten is wenselijk.

TIP

Het belang van informele contacten mag niet onderschat worden. Uit onderzoek blijkt immers dat de meeste zaken niet volgens een officieel kanaal worden gemeld, maar via informele gesprekken van persoon tot persoon.

TIP

Meldingsinitiatieven openstellen voor de ganse bevolking kan leiden tot een 'overload' aan signaalmeldingen. Het zou vertragend werken als er telkens opnieuw een schifting zou moeten worden gemaakt tussen meldingen louter vanuit angstgevoelens of daadwerkelijke signalen van radicalisering. Het risico bestaat erin dat het meldingsinitiatief gebruikt zou worden voor andere zaken dan radicalisering.

Beroepsgeheim⁵

De voornaamste reden waarom informatie niet tot bij de juiste instanties raakt, is het beroepsgeheim van de (sociale) partners. De meeste sociale partners die betrokken worden bij de aanpak van de radicaliseringsproblematiek zijn gebonden aan het beroepsgeheim. Voor hen is het niet altijd gemakkelijk om uit te maken welke informatie wel en niet kan gedeeld worden. Toch kan er enigszins aan dat beroepsgeheim tegemoet worden gekomen.

Het criterium van 'noodzakelijke' informatie is vaak nogal streng wanneer hulpverleners van eenzelfde team een bepaalde hulpverleningssituatie bespreken. In de rechtsleer werd daarom het concept **gezamenlijk beroepsgeheim** ontwikkeld. Er is sprake van een gezamenlijk beroepsgeheim wanneer hulpverleners binnen eenzelfde team bepaalde 'relevante' informatie doorgeven aan elkaar. Alle andere voorwaarden die

5

Bronnen:

- VVSG vzw (2015). *Handvatten voor een lokale aanpak van radicalisering*. Brussel.
- Put, J., Van der Straeten, I. (2005). *Beroepsgeheim en hulpverlening*. Uitgeverij die Keure.
- Hubeau, B., et al. (2013). *Omgaan met beroepsgeheim*. Mechelen: Kluwer.

gelden voor **gedeeld beroepsgeheim** (gebonden door beroepsgeheim, dezelfde hulpverleningscontext, in het belang van de cliënt en geïnformeerde cliënt) blijven ook hier van toepassing (Put, Van der Straeten, 2005; Hubeau, et al., 2013).

Voor politiemensen is in de Wet op het politieambt de mogelijkheid voorzien om de bestuurlijke overheid in te lichten omtrent gerechtelijke informatie indien die van belang is voor het uitoefenen van opdrachten van en voor het nemen van beslissingen van bestuurlijke politie, zonder dat dit de strafvordering of de bescherming van personen in gedrang brengt. Voor de sociale/hulpverlenende sector blijft het echter delicates. In principe omschrijft art. 458 bis van het Strafwetboek een wettelijke uitzondering op het beroepsgeheim wanneer er kennis is omtrent bepaalde misdrijven tegen minderjarigen en kwetsbare personen, maar een deel van de dossiers die zullen worden besproken op een LIVC vallen niet onder het toepassingsgebied van dit artikel (bijvoorbeeld meerderjarigen, andere misdrijven dan diegene vermeld in het artikel,...).

Bij onder andere de jeugdwerkers, de maatschappelijke werkers en de straathoekwerkers is veel informatie beschikbaar. Het is echter niet evident om deze informatie te krijgen zonder dat deze mensen het vertrouwen van hun 'klanten' verliezen. In Oostende wordt dit opgelost door de coördinatoren van welzijnswerkers op de LIVC uit te nodigen. Deze coördinatoren hebben een goede vertrouwensband met hun medewerkers. Het investeren in netwerking met straathoekwerk, scholen, moskeeën is heel belangrijk bij de vroeg-detectie/signalen van radicalisering. In Kortrijk wordt al geruime een tijd op die manier gewerkt en dat levert positieve resultaten op. Het vereist echter veel investering van tijd en moeite waarvan de resultaten pas veel later merkbaar zijn.

In de brochure 'Handvatten voor een lokale aanpak van radicalisering' van de Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten (VVSG)⁶ wordt het volgende over het beroepsgeheim geschreven: 'Voor het melden van signalen en het uitwisselen van informatie is het beroepsgeheim een bijzonder aandachtspunt. Een vertrouwensband met de verschillende partners is daarom belangrijk en er moet steeds de afweging worden gemaakt tussen need-to-know en nice-to-know informatie. Door de combinatie van zowel veiligheids- en sociale partners in de LIVC ontstaat een lokale multidisciplinaire overlegstructuur waarbinnen toekomstige signalen besproken kunnen worden. Deze signalen kunnen in afzonderlijke caseteams worden besproken om de privacy van personen en het beroepsgeheim van eerstelijns werkers te beschermen.'

Uit een interview met de stad Genk is gebleken dat het voor eerstelijns werkers vaak niet altijd duidelijk is wanneer tot melden moet worden overgegaan, met als mogelijk gevolg dat er te laat of helemaal niets wordt doorgegeven en er niet wordt ingegrepen in een situatie. Een meldplicht zorgt daarentegen voor grote duidelijkheid. Echter heeft de meldplicht in sommige gevallen een nefast effect in het geval dat informatie in alle vertrouwen gedeeld werd met eerstelijns werkers. Informatie die doorgespeeld wordt naar andere diensten kan ervoor zorgen dat een duurzame vertrouwensrelatie in gedrang komt. Eerstelijns werkers kunnen de situatie eerst inschatten en dit zo nodig melden. Bovendien legt ze de focus op het eerst melden van de situatie binnen de organisatie zelf, zodat de informatie zeker niet verloren kan gaan.

In de eerste plaats is er nood aan duidelijkheid binnen de instelling en het zorgcircuit waarbinnen de hulpverlener werkt. Het is aan te bevelen om binnen de instelling, maar ook binnen een zorgnetwerk, voorafgaandelijk

⁶ Deze brochure kan gedownload worden via <http://www.vvsg.be/radicalisering/Documents/Handvatten%20Lokale%20Aanpak%20Radicalisering%20met%20bijlagen.pdf>

duidelijke afspraken te maken over het omgaan met beroepsgeheim naar justitiële en politionele actoren toe. Verder worden er best samen met de procureur des Konings afspraken gemaakt, zodat officieel kan vastgelegd worden welke zaken tussen de partners wel of niet kunnen gedeeld worden.

Daarnaast worden deze afspraken best door de directie geëxpliciteerd naar de justitiële actoren in de regio, om discussies met individuele hulpverleners (zeker in crisissituaties) te vermijden. Vijf belangrijke vragen om te beantwoorden alvorens te communiceren: Wie?, Wat?, Hoe?, Wie communiceert er met politie?, Wie communiceert er met justitie?.

Een mogelijke manier van werken is om één of meerdere contactpersonen aan te stellen binnen de instelling die de communicatie met politie en justitie verrichten. Dikwijls zijn hulpverleners niet vertrouwd met de verschillende juridische mogelijkheden. Dit maakt het moeilijk om in te schatten wat wel of niet kan of moet gecommuniceerd worden. Eén of meerdere medewerkers aanstellen om dit te doen, geeft het voordeel dat zij zich kunnen specialiseren in de verschillende juridische bronnen en steeds op dezelfde manier kunnen omgaan met het geven van informatie aan politie of justitie. Afhankelijk van wie de vraag stelt, kan er al dan niet gecommuniceerd worden.

Samenwerking

Een laatste aandachtspunt binnen de communicatie en informatie-uitwisseling is de dialoog en samenwerking met andere LIVC's van naburige gemeenten en steden.

De mens is vandaag de dag veel mobieler dan enkele decennia geleden. Tegenwoordig leeft, woont, werkt en ontspant niemand nog in één en dezelfde gemeente of stad. Het uitwisselen van informatie tussen verschillende LIVC's is noodzakelijk in bepaalde cases. Het risico dat

bijvoorbeeld twee LIVC's rond één en dezelfde case aan het werken zijn, is bijzonder groot.

Dit gegeven hoeft niet per se een hindernis te vormen. In tegendeel, radicalisering is een grenzeloze problematiek. Intergemeentelijke samenwerking en uitwisseling van informatie wanneer het om dezelfde cases gaat, is een opportuniteit om samen het probleem te kunnen aanpakken. Samenwerking betekent immers ook meer middelen en mankracht.

Anderzijds kan het delen van expertise en ervaring erg leerrijk zijn voor zowel de bron van informatie als de ontvanger van informatie.

Tot slot worden er best afspraken gemaakt voor de informatiedeling tussen de LIVC's en de Local Task Forces (LTF). Op dit moment gebeurt de informatiedeling van de LTF naar de LIVC via een informatiefiche voor de burgemeester. Afspraken voor een vlotte informatiedeling zijn essentieel voor een goede werking. Informatiedeling van de LIVC naar de LTF toe zorgt ervoor dat er geen parallelle samenwerkingsverbanden ontstaan.

Tips en tricks

Om een LIVC te organiseren worden de belangrijkste tips en tricks in de vorm van een handige checklist nog even op een rijtje gezet.

Partners

- Betrek zo veel mogelijk of zelfs alle sociale partners die binnen uw stad of gemeente werkzaam zijn.
- Informeer hen voldoende over de werking en het opzet van de lokale aanpak en de LIVC.
- Duid voldoende op het belang van hun medewerking, bijvoorbeeld door middel van een startvergadering.
- Voorzie, indien daar vraag om is, in een vorming training of opleiding voor de sociale partners.
- Kosten van opleidingen, vormingen en trainingen kunnen gedeeld worden door intergemeentelijke samenwerking.
- Vertrouwen tussen de partners is noodzakelijk voor een goede samenwerking.

Opbouw en organisatie

- Kies de vorm van LIVC die het beste past bij de omvang van uw gemeente of stad en de doelstellingen die u wilt bewerkstelligen.
- Werk bij voorkeur per case een persoonlijke aanpak uit met de meest relevante partners.
- Denk goed na over de praktische organisatie van de LIVC. Eenduidigheid komt de efficiëntie ten goede.

- Goede afspraken zorgen ervoor dat partners blijvend gemotiveerd worden om hun medewerking te verlenen.

Communicatie en informatie-uitwisseling

- Wederzijds respect en vertrouwen vormen de basis voor de communicatie en informatie-uitwisseling.
- Een huisreglement met regels over de werking, organisatie, communicatie en informatie-uitwisseling (wat wordt gedeeld en met wie?) tussen de partners schept vertrouwen en geeft garanties aan de partners dat hun vertrouwen niet zal beschaamd worden.
- Zorg binnen uw gemeente of stad voor een eenduidig en laagdrempelig initiatief om signalen te melden.
- Een centraal meldpunt waar alle signalen gemeld kunnen worden, is handiger dan wanneer de signalen bij verschillende instanties binnenkomen.
- Informele contacten zijn even belangrijk als de officiële kanalen om signalen te melden.
- Zoek samen met de partners een manier om tegemoet te komen aan het beroepsgeheim. Toets af in welke mate er gebruik kan gemaakt worden van een gedeeld beroepsgeheim.
- Wanneer het beroepsgeheim echt een obstakel vormt, organiseer dan de LIVC zo dat enkel bij de caseteams gevoelige informatie gedeeld wordt tussen de betrokkenen.
- Samenwerking tussen verschillende LIVC's kan in sommige cases noodzakelijk zijn.

Ondersteuning door Federale Overheidsdienst Binnenlandse Zaken⁷

MOBIEL TEAM naar een meer geïntegreerd veiligheidsbeleid, dankzij het ISF

Het project «Mobiël Team» is een project gefinancierd door de Europese Commissie (AMIF-ISF⁸) dat werd ontwikkeld binnen de Algemene Directie Veiligheid en Preventie van de FOD Binnenlandse Zaken. Het past in het kader van de uitwerking, ondersteuning en implementering van het integrale veiligheids- en preventiebeleid van de minister van Binnenlandse Zaken. Het project is een tweejarig project opgericht met steun van de Europese Commissie, ter ondersteuning van de lokale overheden, met het oog op het terugdringen van radicalisering.

Het team bestaat uit vier personen met een verschillende opleiding:

- Alar Mehry (FR) – mehry.alar@ibz.fgov.be
- Argiolas Fanny (FR) - fanny.argiolas@ibz.fgov.be
- Durieux Bo (NL) - bo.durieux@ibz.fgov.be
- Van Innis Soline (NL) - soline.vaninnis@ibz.fgov.be

Het project «Mobiël Team» past in het kader van een ondersteuning aan de steden en gemeenten bij de implementering van hun veiligheids- en preventiebeleid. Het strekt ertoe ondersteuning te bieden aan de steden en

⁷ Aanvulling 6/04/2017 – Mobiël Team – Bron:

http://ibz.files.emailing.belgium.be/files/a_ibz/data/File/Artikel-CPR-NL_2.pdf

⁸ Fonds voor Asiel, Migratie en Integratie (AMIF)-Fonds voor Interne Veiligheid (ISF): <http://www.amif-isf.be/>

gemeenten inzake preventie van het radicalisme door hen tijdelijke bijstand te bieden, die wordt verzekerd door de multidisciplinaire leden van het team.

Dit zijn de doelstellingen:

- De huidige vragen inzake radicalisering, die de steden en gemeenten zich stellen, oplijsten.
- Een mobiele ondersteuning bieden, ter plaatse, om de lokale overheden te ondersteunen wat preventie, aanpak en nazorg betreft.
- Beoordeling van de projecten en initiatieven op lokaal niveau.
- Een gids opstellen van de Belgische initiatieven die verband houden met de preventie van de radicalisering.

De teamleden bieden ondersteuning bij het uittekenen van een beleid inzake preventie, aanpak en nazorg, en bij het opzetten van concrete initiatieven. Deze ondersteuning kan gericht zijn op verschillende aspecten met betrekking tot de preventie van radicalisering (informatie en inzicht in het fenomeen, initiatieven in andere gemeenten, oprichting van een LIVC, enz.).

Allereerst zal een eerste terreinbezoek plaatsvinden, waarbij de vraag zal worden geduid en de lokale realiteit van de gemeenten zal worden beschreven en geëvalueerd. Na dit eerste bezoek komt er een tweede ontmoeting met de terreinactoren die bij de aanvraag betrokken zijn.

Op basis van deze twee bezoeken zal er, afhankelijk van de vraag en de lokale realiteit, een consultancyrapport met adviezen en concrete aanbevelingen worden opgesteld.

Dit project wordt gecoördineerd door Sylvie Murengerantwari - sylvie.murengerantwari@ibz.fgov.be

Hulp nodig bij de uitwerking van uw lokale strategie inzake de strijd tegen radicalisme ?

Stuur een e-mail naar het mobiel team: mob.team@ibz.fgov.be

Ondersteuning door VVSG⁹

Binnen de schoot van het actieplan van de Vlaamse regering ter preventie van radicalisering wordt sinds januari 2015 de VVSG ingeschakeld voor de ondersteuning van steden en gemeenten. Deze ondersteuning is cruciaal daar lokale besturen een belangrijke rol te vervullen hebben in de ketengerichte aanpak van radicalisering. Lokale besturen staan immers het dichtst bij de burgers, kunnen ze het snelst reageren en signaleren wanneer personen of groepen dreigen te radicaliseren. Bovendien kunnen lokale besturen het eerste aanspreekpunt vormen voor verschillende lokale diensten en organisaties die met de thematiek worden geconfronteerd. Tevens dragen lokale besturen op lokaal niveau de verantwoordelijkheid op sociaal en veiligheidsvlak. In de lokale aanpak staat kortom een combinatie van preventie, interventie en nazorg centraal, waarbij lokale besturen en partners uit de veiligheids- en sociale sector met elkaar dienen samen te werken.

Om deze samenwerking te optimaliseren staat de VVSG in voor ondersteuning op maat van de besturen, waarbij communicatie, netwerking en kennisuitwisseling tussen lokale besturen van primair belang is. Daarbij creëerden de vereniging onder meer een helpdesk (radicalisering@vvsg.be), een handelingskader voor lokale besturen, een handleiding met een overzicht van alle Vlaamse sectorale initiatieven (onderwijs, welzijn, jeugd, werk, etc.) op het vlak van preventie van radicalisering en een goede praktijkdatabank. Daarnaast organiseert de VVSG intervisiemomenten voor lokale besturen, vormingen en studiedagen om de aanwezige kennis en expertise te exploiteren en verder te versterken. Op deze manier blijven lokale besturen geïnformeerd, doen zij

⁹ Aanvulling 16/06/2017

aan kennisdeling en wordt er via alle verschillende relevante actoren ingezet op een preventieve en integrale aanpak van radicalisering.

Voor meer informatie kan je terecht op www.vvsg.be/radicalisering of kan je de VVSG bereiken op radicalisering@vvsg.be.

Ondersteunende initiatieven¹⁰

Ter preventie van radicalisering werden in Vlaanderen een aantal initiatieven genomen. Hieronder enkele voorbeelden.

De Opvoedingslijn

Ouders, familie en vrienden van kinderen die radicaliseren kunnen daarnaast ook doorverwezen worden naar de telefonische opvoedingslijn. Zij zijn te bereiken via: tel 078-15.00.10 (zonaal tarief) op ma-di-vrij: 10u-13u / 14u-17u; do: 10u-13u / 14u-17u / 19u-21u;

opvoedingslijn@groeimee.be ; www.groeimee.be/opvoedingslijn

Infolijn Executief van de Moslims van België

In het kader van het actieplan ter preventie van radicaliseringsprocessen die kunnen leiden tot extremisme en terrorisme, werd door het Executief van de Moslims van België een infolijn opgericht. De lijn vormt een aanspreekpunt vormen voor iedereen die met vragen zit in verband met theologische vraagstukken rond de Islam. De infolijn is bereikbaar via het groene nummer 0800-200 98, elke weekdag van 9.30 uur tot 12 uur. De dienst is daarnaast online bereikbaar via infolijn.islam@embnet.be .

Netwerk islamexperten

Om radicalisering en polarisering op een preventieve manier aan te pakken werd er, in samenwerking met vertegenwoordigers van de moslimgemeenschap in Vlaanderen, een Netwerk islamexperten opgericht met dhr. Khalid Benhaddou als coördinator. Om beroep te doen op dit

¹⁰ Aanvulling 5/05/2017 – initiatieven ter preventie van radicalisering

aanbod dien je te richten tot volgend emailadres:

deradicalisering.onderwijs@vlaanderen.be , meer info hierover:

<http://onderwijs.vlaanderen.be/deradicalisering>

Heeft u verdere vragen of wil u meer informatie?¹¹

- Voor vragen over de aanpak van radicalisering in het onderwijs en vragen over vormingsaanbod, raadpleeg het dossier radicalisering van Klasse: <https://www.klasse.be/radicalisering/index.php>, of neem contact op met het Vlaamse aanspreekpunt via deradicalisering.onderwijs@vlaanderen.be, onder meer om beroep te doen op het onderwijsnetwerk islamexperten tegendiscours.
- Met vragen over opvoedings- en gezinsondersteuning en begeleiding kunt u terecht bij EXPOO: <http://www.expoo.be/radicalisering>.
- Jongeren met vragen kunnen terecht bij het JAC: <http://www.jac.be/>.
- Voor de ondersteuning van ouders kan beroep gedaan worden op het CAW: <http://www.caw.be/>.
- Hulpverleners met vragen over verontrusting bij jongeren of gezinnen kunnen terecht bij het OCJ: <http://wvg.vlaanderen.be/jongerenwelzijn/jeugdhulp/ondersteuningscentrum-jeugd zorg/>
- Voor psychologische ondersteuning kan het CGG gecontacteerd worden: <http://www.geestelijkgezondvlaanderen.be/centrum-geestelijke-gezondheidszorg-cgg>.

¹¹ Aanvulling 16/06/2017

Met speciale dank aan...

Dit zakboekje zou niet tot ontwikkeling kunnen worden gebracht zonder de medewerking, ervaring en expertise van enkele belangrijke spelers die reeds ervaring hebben met een lokale aanpak van de radicaliseringsproblematiek. Volgende personen willen we in het bijzonder bedanken:

Dhr. Dirk Staessens, verantwoordelijke deradicaliseringsbeleid
PZ Vlas Kortrijk

Dhr. Yassin El Atar, vertegenwoordiger Moskee Kortrijk

Dhr. Yves Goddeeris, OCMW Kortrijk

Mevr. Anja Vermeulen, Centrum Deeltijds Onderwijs Kortrijk

Dhr. Luc Claeys, Diensthoofd Veiligheid en Samenleven Menen

Mevr. Cornelia Cannaert, Dienst Veiligheid en Samenleven
Menen

Mevr. Ille Lambrecht, Hoofd van dienst Integrale Veiligheid
Oostende

Dhr. Alexander Van Leuven, Projectcoördinator Positieve
identiteit en Maatschappijvorming Mechelen

Mevr. Karien Lantmeeters, Sociale Zaken Genk

Mevr. Jessika Soors, deradicaliseringsambtenaar Vilvoorde

Mevr. Anissa Akhandaf, programmaleider Samen Leven en
Sociale interventie Antwerpen

Provinciaal Platform voor de Preventie van Radicalisering

Aanvullingen en suggesties

Sinds de realisatie van dit zakboekje werd al heel wat ervaring opgedaan. Dit leidde tot een aantal noodzakelijke aanpassingen en aanvullingen.

Mocht u suggesties hebben om dit zakboekje te vervolledigen dan kunt u contact opnemen met Dirk Bogaert, verbindingsambtenaar bij de Federale Diensten van de gouverneur van West-Vlaanderen:

dirk.bogaert@ibz.fgov.be.